

Psichologų viešas kreipimasis į Lietuvos valdžios atstovus: ko reikia Lietuvos vaikams

2020-tieji Lietuvos Vyriausybės paskelbti Vaikų emocinės gerovės metais. Mes, psichologai, prisidedame prie šios iniciatyvos ir siekiame, kad Lietuvoje būtų kuo mažiau nelaimingų, nuskriaustų, traumėtų, agresyvių ar užsislendusių vaikų. Mes norim matyti Lietuvos vaikus laimingus, pasitikinčius, drąsius, kūrybiškus, augančius saugiai, bet nebijančius rizikuoti, gebančius atlaikyti gyvenimo keliamus sunkumus.

Emocinė gerovė susideda iš daugelio komponentų. Skirdami dėmesį tik jos koregavimui, kuo dažniausiai užsiima psichologai, daug nenuveiksime. Todėl atkreipiame dėmesį į tai, kas labiausiai susiję su vaikų psichologine, emocine gerove. Tai pasiūlymai, prie kurių įgyvendinimo gali prisidėti Lietuvos valdžia, kad šių metų paskelbimas Vaikų emocinės gerovės metų neliktų tik gražiais žodžiais. Įsivaizduokime, kad Lietuvoje vyksta tokie mąstymo, sprendimų priėmimo ir veiksmo pokyčiai:

1. Pripažįstama, kad vaikai patys savaime yra vertybė. Vaikai turi vertės jau dabar, o ne ateityje kaip būsima darbo jėga.
2. Vaiko psichologijos, vaiko raidos išmanymas yra būtinas visiems, dirbantiems su vaikais, priimantiems sprendimus, susijusius su vaikais, nes įgalina priimti teisingus sprendimus, atsižvelgiant į vaiką.
3. Pripažįstama ir giliai suvokiama žaidimo ir saugių santykių su suaugusiais bei bendraamžiais reikšmė vaiko sveikai raidai, gerbiami ir atliepiami ne tik fiziniai, bet ir psichologiniai vaiko poreikiai bei užtikrinamos vaikų teisės.
4. Vaikų ugdymas matomas kaip pamatas asmenybei, sėkmingai jos raidai ir gyvenimui. Todėl dedamos visos pastangos, kad ugdymas derėtų vaikui, o ne vaikas būtų priderintas prie sistemos. Mažinamos programų apimtys, testų kiekiai, popierinės pratybos, paklusnumo ugdymas; daugiau dėmesio skiriama pačiam vaikui, bendravimui, patyriminiam mokymuisi per atradimus mažose grupėse, suteikiant galimybes tyrinėti ir kurti.
5. Šeimos, auginančios sunkumų patiriančius ar sutrikimų turinčius vaikus, taip pat ugdymo įstaigos ir su vaikais dirbantys specialistai, gauna visą įmanomą paramą, pagalbą bei resursus tiek ilgai, kiek to reikia, kad šie vaikai taip pat patirtų vaikystės džiaugsmus ir gyventų kuo pilnavertiškesnį gyvenimą.
6. Tėvams, globėjams, ugdytojams padedama suprasti apie tinkamiausius vaikų auginimo būdus, šeimos negąsdinamos, nebaudžiamos, nes baudos neišmoko gyventi.
7. Vaikams sudaromos visos galimybės patirti gamtą ir kultūrą per meną, sportą, natūralius gamtos išteklius bei muziejus. Valstybė svariai remia vaikams kuriamą kultūrą, taip ji tampa aukšto lygio ir atitinka vaikų psichologiją.
8. Palaikoma rekreacinių zonų priežiūra, kad jų būtų pakankamai ir kad jos būtų

tinkamos įvairaus amžiaus vaikų žaidimui bei laisvam tyrinėjimui. Palaikoma miestų plėtra ir kaimo vietovių gyvenimas taip, kad tai atitiktų vaikams draugiškos aplinkos kūrimo principus.

9. Priimant sprendimus, konsultuojamasi su vaikų raidos specialistais, vadovaujамasi mokslu, tyrimais bei kitų šalių patirtimi, o ne vienetiniiais atvejais. Priimami šeimai ir vaikams palankūs sprendimai ne tik tuomet, kai jie tiesiogiai susiję su vaikais, bet ir tuomet, kai sprendimai - ekonominiai, politiniai, sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos ir pan. - turi poveikį Lietuvos vaikų gyvenimui.
10. Nuoširdžiai rūpinamasi tais, kurie augina ir ugdo vaikus: tėvais, globėjais/ įtėvais, mokytojais (jų emocine, socialine, finansine gerove), nes tik laimingi tėvai ir ugdytojai gali auginti, ugdyti laimingus vaikus.

Matome Lietuvos valstybę kaip galinčią įgyvendinti šiuos bei daug kitų pokyčių, kuriančių mūsų vaikų emocinę gerovę ir padedančių išpildyti visas vaikystėje slypinčias galimybes. Ir pradėti kviečiame jau šiandieną, Tarptautinę vaikų gynimo dieną. Vaikai nėra kažkas, kuo galime pasirūpinti rytoj. Vaikai yra dabartyje, jais turime rūpintis dabar.

**Lietuvos psichologų sąjungos
Vaiko psichologinės gerovės komitetas**